

OIKEUSMINISTERIÖ
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntö 16.3.2012, OM 10/42/2011

Pirkanmaan käräjäoikeuden lausunto Oikeusministeriön arviomuistiosta osakeyhtiölain 18 luvun muuttamiseksi lunastusriidoissa.

Osakeyhtiölain 18 luvun 5 §

Keskuskauppakamari ja Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta ovat esittäneet oikeusministeriölle, että lunastuslautakunnalla olisi harkintavaltaa, onko osakeyhtiölain 18 luvun 5 §:ssä tarkoitetun uskotun miehen määrääminen tarpeen. Aloitteen mukaan lunastuslautakunnalla ei olisi velvollisuutta esittää uskottua miestä, jos vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturva ei sitä edellytä. Keskuskauppakamari ja Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta ovat myöhemmin täydentäneet aloitettaan siten, että lakiin kirjoitettaisiin muutoksenhakukielto Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan uskotun miehen hakematta jättämistä koskevan päätöksen osalta sekä välimiehen määräämistä koskevan päätöksen osalta.

Oikeusministeriön arviomuistiosta ilmenee, että Keskuskauppakamarilta saatujen tietojen mukaan uuden osakeyhtiölain aikana uskotun miehen määräämistä koskevia hakemuksia on tehty käräjäoikeuksille 50 kappaletta, joista 16 on käsitelty Helsingin käräjäoikeudessa ja 8 tapausta Pirkanmaan käräjäoikeudessa ja sitä edeltäneessä Tampereen käräjäoikeudessa. Hakemuksella näyttää siis olevan varsin vähäinen merkitys käräjäoikeuksien työmäärään. Asiat on käsitelty käräjäoikeuksissa nopeasti eikä käsittelystä ole aiheutunut hakijoille suuria kustannuksia.

Käräjäoikeuden mielestä käräjäoikeusvaihe on tarpeellinen ja turvaa yksittäisten vähemmistöosakkaiden oikeussuojan. Nykyinen säännös ehkäisee näissä asioissa helposti syntyviä riitaisuuksia. Käräjäoikeusvaihe on tarpeellinen uskotun miehen puolueettomuuden ja riippumattomuuden varmistamiseksi. Käräjäoikeus korostaa vielä, että osakeyhtiölaki on varsin uusi laki ja sen säätämistä edelsi laajapohjainen ja perusteellinen valmistelu.

Käräjäoikeuden käsitys on, että on perusteltua säilyttää voimassa olevan lain mukainen menettely.

Osakeyhtiölain 18 luvun 10 §

Keskuskauppakamari ja Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan aloitteesta oikeusministeriölle ehdotetaan osakeyhtiö 18 luvun 10 §:ää muutettavaksi

siten, että kärjäoikeuden sijaan välitystuomiota koskevan muutoksenhaun ratkaisisi hovioikeus.

Kärjäoikeudenkin mielestä ehdotuksen perustelut huomioon ottaen on ensisijaisesti arvioitava kysymys siitä, vaarantaako nykyinen järjestelmä, jossa kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta suoraan korkeimmalta oikeudelta, asianosaisten oikeusturvaa.

Kärjäoikeuden mielestä asianosaisten oikeusturva ei vaarannu. Osakeyhtiölain 18 luvun 10 §:n mukaisia muutoksenhakuasioita on arviomuistion mukaan tullut kärjäoikeuksiin 0-2 kappaletta vuosittain, ja niiden käsittely on kestänyt kahdesta kuukaudesta kymmeneen kuukauteen. Käsittelyajat eivät siis ole olleet pitkiä. Valitusten vähäisen määrän vuoksi yksittäisen tuomarin on vaikea saavuttaa asiaa koskevaa erityistä asiantuntemusta. Tämä asia koskee myös hovioikeuden tuomareita. Kärjäoikeuksien tuomareiden ammattitaito on samalla tasolla kuin hovioikeudessa työskentelevien tuomareiden.

Kärjäoikeuden mielestä oikea suunta oikeuslaitosta ja oikeudenkäyntimenetelyä kehitettäessä on pyrkimys siirtää oikeudenkäynnin painopiste muutoksenhakuasteesta ensimmäisen asteen tuomioistuimiin. Nykyisin voimassa oleva osakeyhtiölain säännös vastaa tätä pyrkimystä.

Kärjäoikeus yhtyy oikeusministeriön käsitykseen, ettei ole osoitettu riittävää tarvetta voimassa olevan osakeyhtiölain 18 luvun 10 §:n muuttamiselle.

Lausunnon on kärjäoikeudessa valmistellut kärjätuomari Riitta Liisa Mattila.

Asia on käsitelty johtoryhmässä.

Pirkanmaan kärjäoikeuden puolesta

Antero Nuotto
laamanni